

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR
ORTHODONTISTISCHE STUDIE

Jaarverslag over 1970

De verslagperiode wordt beheerst door de „Studieweek 1970“. Deze werd wederom gehouden in het Anatomisch-Embryologisch Laboratorium te Leiden dat weer door Prof. Dankmeijer te onzer beschikking werd gesteld. Dat wij zijn medewerking in deze op zeer hoge prijs stellen, hopen wij tijdens de studieweek voldoende duidelijk te hebben gemaakt.

Tussen 1 en 5 juni werden door 14 sprekers voordrachten en demonstraties gehouden. Voor hun namen en de door hen besproken onderwerpen moge naar het boek „Studieweek 1970“ worden verwezen. Verscheidene van de aanwezige deelnemers aan de studieweek namen bewijzen van eigen werk mee, waaruit een interessante tentoonstelling kon worden opgebouwd.

Als plaats van samenkomst was de Holiday Inn te Leiden gekozen, een gelegenheid die in het algemeen aan onze wensen tegemoet kon komen.

Naast het wetenschappelijke programma, als steeds bij onze vereniging het gedeelte waarop de overgrote nadruk valt, was er toch een bescheiden programma ter verstrooiing. Onze voorzitter, Zaankanter als hij is, liet ons een molen in bedrijf zien aan de Zaanscheschans. Getuigenis van een Amerikaanse deelnemer: „This is the nicest thing I saw since I took my watch apart when I was nine years old.“

Hoe geslaagd dit alles ook geweest moge zijn, een schaduw valt over de „Studieweek 1970“ daar de financiële uitkomst, voor het eerst in de reeks studieweken, een nadelig saldo laat zien. Hoe dicht op dit gebied succes naast mislukking ligt, blijkt wel uit het feit, dat slechts een dertigtal deelnemers méér onze vereniging voor een ongunstig financieel resultaat zou hebben behoeft.

Door de studieweek werd geen voorjaarsvergadering gehouden, zodat nog slechts de najaarsvergadering vermeld dient te worden.

Tijdens deze vergadering kon de voorzitter, met veel vreugde en gevoel voor humor, de oorkonde behorende bij de „Dr. J. A. W. van Loon-prijs“ aan de winnaar, Prof. Dr. F. P. G. M. van der Linden, overhandigen.

Deze sprak daarna over: „Recente ontwikkelingen in de Amerikaanse orthodontie.“

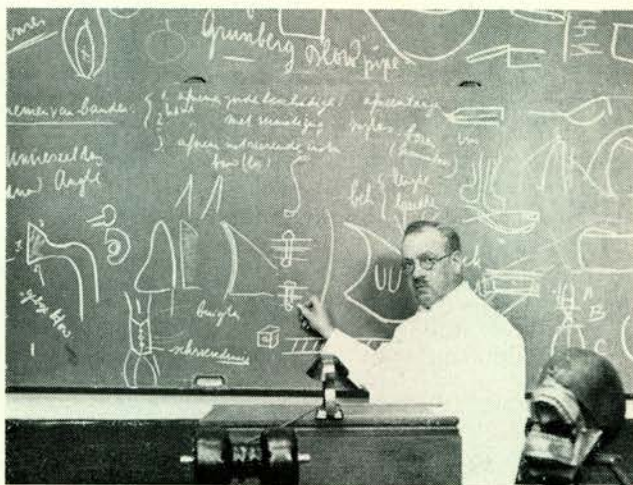
Dr. U. Holm (Hamburg) sprak over: „Zur Problematik der Ausgleichsextraction bei Sechsjahrmolarenverlust.“

In het ledenbestand kwam geen noemenswaardige verandering. Al met al kunnen wij het jaar 1970 met het gevoel een positief verenigingsjaar te hebben gehad, afsluiten.

J. M. Beek,
Secretaris Ned. Ver. voor
Orthodontische Studie.

Dr. J. A. W. van Loon-prijs

Dr. J. A. W. van Loon heeft baanbrekend werk verricht in de orthodontische diagnostiek. Hij legde verband tussen de tandheelkunde en de antropogenetica, mede in de hoop de connecties met de geneeskunde te verstevigen.

Oudere collegae herinneren zich de specifieke wijze waarop Dr. Van Loon zijn colleges presenteerde, origineel en met humor.

Dit beeld en het vorige (Ned. T. Tandheelk. 79: 5, 214) werd fotografisch vastgelegd door collega Weisfelt.

Om de herinnering aan Van Loon levendig te houden is enkele jaren geleden door de Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie een prijs ingesteld, die zijn naam draagt, ter aanmoediging van orthodontische publikaties.

Inlichtingen over deze prijs worden gaarne verstrekt door: J. M. Beek, Wildernislaan 51, Apeldoorn, secretaris van de Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie.

NEDERLANDSE VERENIGING VAN TANDARTSEN

Jaarverslag van de secretaris over het jaar 1971

Van de leden

Op 1 januari 1971 telde de vereniging 1055 leden. Tijdens de voorjaarsvergadering traden 42 leden en één buitengewoon lid toe; tijdens de najaarsvergadering 26 leden.

In het afgelopen jaar bedankten elf leden voor het lidmaatschap en moesten vier leden in verband met art. 5 van de statuten van de ledenlijst worden afgevoerd.

Vier leden ontvielen ons dit jaar door overlijden, ons erelid, oprichter en eerste voorzitter J. M. Klinkhamer en de collegae J. H. Menger, J. H. J. Wiekmeijer en J. C. A. Fenger.

Bovendien werd eerst in de loop van dit jaar bekend dat collega A. Slooten in november 1970 van ons was heengegaan.

Op 1 januari 1972 telde de vereniging 1104 leden, terwijl 26 candidaatleden stonden ingeschreven.

Onder de leden waren 10 ereleden, 2 corresponderende leden, 8 buitengewone leden en 4 leden, die geen „Maatschappij“-lid zijn, omdat zij reeds lid waren in de periode voor de overeenkomsten over de binding met de „Maatschappij“.

Drieëntwintig leden staan als „65 jaar“-lid ingeschreven.

De vereniging heeft op 1 januari 1972 1021 contribuërende leden. Ons erelid Dr. Ch. F. L. Nord vierde op 31 maart zijn 60-jarig tandartsjubileum; dertien collegae herdachten dit jaar het feit dat ze 40 jaar geleden hun tandartsdiploma behaalden, n.l. J. André Smit, J. A. Coebergh, H. Dalstra, R. G. Ekkens, Mevrouw G. A. Geertsema-Anemaet, J. H. A. van Luyk, J. J. Pool, P. G. Post, J. Reysenbach, B. E. Spiero, Mevrouw J. H. G. Touw-van 't Hullenaar, Prof. J. G. van der Ven, A. W. Vos en zijn echtgenote Mevrouw M. J. Vos-Pols.

Voor 20 collegae vond dit heuglijke feit 25 jaar geleden plaats.

Op 5 januari werd collega C. Booy benoemd tot lector in de Orthodontie op de R.U. te Groningen.

Op dezelfde datum vond de benoeming plaats van Dr. A. K. Panders tot lector aan de R.U. te Groningen om onderwijs te geven in de Mondheelkunde.

Collega Dr. B. Houwink werd benoemd tot hoogleraar aan de V.U. te Amsterdam om onderwijs te geven in de Preventieve tandheelkunde.

Collega Dr. C. A. W. Korenhof werd benoemd tot lector aan de R.U. te Utrecht om onderwijs te geven in de Prothetische tandheelkunde.

Collega T. Pilot werd op 1 oktober benoemd tot lector aan de R.U. te Groningen om onderwijs te geven in de Parodontologie.

Collega Dr. H. Boersma werd benoemd tot lector aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen om onderwijs te geven in de Orthodontie.

Ter gelegenheid van Harer Majesteit's 62ste verjaardag werd collega C. G. J. Mahler benoemd tot officier in de orde van Oranje-Nassau.

Bij al deze eervolle benoemingen zond het bestuur gelukwensen of was vertegenwoordigd.

Zes collegae verkregen dit jaar het doctoraat in de geneeskunde, n.l. J. Dorenbos op 29 april, Th. P. W. van Bladeren op 29 april, J. D. de Stoppelaar op 1 juni, J. A. van der Veen op 16 juni, W. J. Visser op 16 september en P. J. W. Stoelinga op 24 september.

Van het bestuur

De secretaris vertegenwoordigde op 11 januari de vereniging bij de crematie van ons erelid, de oprichter en eerste voorzitter van onze vereniging J. M. Klinkhamer.

Op 26 maart ontving ons corresponderend lid Dr. C. A. F. Moorrees het eredoctoraat van de R.U. te Utrecht ter gelegenheid van de viering van de dies natalis in de Domkerk. Voorzitter en secretaris vertegenwoordigden de Vereniging tijdens het diner dat hem te zijner ere door de tandheelkundige verenigingen werd aangeboden.

Op 31 maart was het bestuur wederom vertegenwoordigd bij de receptie in „de Grote Club” te Amsterdam ter gelegenheid van het 60-jarige tandartsjubileum van ons erelid Dr. Ch. F. L. Nord. Voorzitter en secretaris zaten aan het diner dat bij deze gelegenheid aan de diamanten jubilaris en zijn charmerende echtgenote werd aangeboden.

Het bestuur was vertegenwoordigd tijdens de IVth International Conference on Oral Surgery van 17-21 mei in het RAI-Congrescentrum te Amsterdam.

Op 15 oktober bood het bestuur Prof. Dr. B. Houwink zijn gelukwensen aan, na zijn oratie „Bezint, eer gij *niet* begint”, waarmede hij zijn ambt van hoogleraar in de Preventieve tandheelkunde aan de V.U. te Amsterdam aanvaardde.

Tijdens de najaarsvergadering werd het bestuursvoorstel collega G. Dekker het erelidmaatschap van de Vereniging aan te bieden met acclamatie door de huishoudelijke vergadering overgenomen.

Collega C. F. Th. von Ziegenweidt werd tijdens deze vergadering tot corresponderend lid benoemd.

De samenstelling van het bestuur bleef dit jaar ongewijzigd en is nu als volgt:

Prof. Dr. G. J. Kusen	voorzitter,
Prof. A. J. van Amerongen	vice-voorzitter,
F. E. R. de Maar	secretaris,
P. Henry	2e secretaris,
L. Onstein	penningmeester,
Dr. A. J. van Hillegondsberg	commissaris,
Dr. A. J. Brongersma	commissaris.

Op 22 februari vond de gezamenlijke vergadering met het bestuur van de Stichting voor W.T.A. plaats en werden de gebruikelijke jaarstukken ter voorbereiding van de huishoudelijke vergadering tijdens de voorjaarsvergadering op 23 april opge maakt.

Op 11 juni, 11 september, 22 oktober en 10 december vonden bestuursvergaderingen plaats.

De vergadering op 11 september was wederom een dagvergadering, ditmaal in hotel „Het Speulderbos” te Garderen.

Van de Stichting voor W.T.A.

Het bestuur was in het begin van 1971 als volgt samengesteld:

Prof. Dr. P. A. E. Sillevius Smitt	voorzitter,
J. E. Meeuwig	secretaris,
Dr. A. J. Brongersma	penningmeester,
P. Bok	lid,
R. H. Landman	lid.

Als correspondenten van de tandheelkundige opleidingen traden op:

Prof. J. van Aken, Utrecht,
A. F. Käyser, Nijmegen,
J. H. N. Pameyer, Amsterdam.

Het bestuur vergaderde op 2 februari 1971 te Utrecht, 25 mei 1971 te Amsterdam en op 12 oktober te Utrecht.

Op de bestuursvergadering van 25 mei 1971 legde collega P. Bok zijn bestuursfunctie neer, in verband met het aanvaarden van een functie in het hoofdbestuur van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde. Hij werd opgevolgd door collega J. Schoen.

De secrearis, collega J. E. Meeuwig, trad reglementair af en werd tijdens de voorjaarsvergadering opgevolgd door collega R. H. Landman. Collega J. H. N. Pameyer trad als lid tot het bestuur toe.

Het bestuur was eind 1971 als volgt samengesteld:

Prof. Dr. P. A. E. Sillevius Smitt	voorzitter,
R. H. Landman	secretaris,
Dr. A. J. Brongersma	penningmeester,
J. H. N. Pameyer	lid,
J. Schoen	lid.

Correspondenten: Prof. J. van Aken en A. F. Käyser.

Als vervolg op de cursus „Bloedziekten” hielden Dr. J. van Gool, lector in de algemene ziektekunde aan de Universiteit van Amsterdam, en medewerkers op 23 januari 1971 een reeks voordrachten over: „Stofwisselingsziekten en hun verband met de Tandheelkunde”; aantal deelnemers 75.

De cursus „Röntgencefalometrie”, welke op 19 maart 1971 gegeven zou worden, kon door te weinig belangstelling geen doorgang vinden.

Op 26 augustus 1971 werd een theoretische en praktische cursus gehouden over het onderwerp: „Bacteriologie en Preventieve tandheelkunde”; aantal deelnemers 30. De cursus werd gegeven door: Prof. O. Backer Dirks, Dr. J. D. de Stopelaar, Prof. K. C. Winkler en andere medewerkers. Het aantal deelnemers was beperkt tot 30. Door een overweldigende belangstelling konden vele collega's die hadden ingeschreven, niet deelnemen. Er zal gepoogd worden de cursus in de loop van 1972 te herhalen.

Onder auspiciën van de W.T.A. werd in 1970, door de sectie Klinisch Geneesmiddelenonderzoek van T.N.O., aan een onderzoek begonnen naar de werkzaamheid van verschillende analgetica bij pijn toestanden in het dento-maxillaire gebied. Dit onderzoek kon plaatsvinden dankzij de medewerking van alle afdelingen voor Mondheelkunde van de Nederlandse universiteiten en een aantal specialisten in dit vak. De resultaten van het onderzoek werden gepresenteerd tijdens het symposium „Pijnbestrijding in tand- en mondheelkunde”, dat op 2 oktober 1971 plaatsvond. Aan dit symposium werd medewerking verleend door Prof. Dr. G. Boering, Dr. F. A. Nelemans en Drs. R. H. Booy; aantal deelnemers 170.

Een cursus „Improved techniques in operative and restorative dentistry” werd op 23 oktober 1971 gegeven door Robert C. King D.D.S. (Aantal deelnemers 116.) En tenslotte organiseerde de W.T.A. in samenwerking met de Tandheelkundige Faculteitsvereniging van de Universiteit van Amsterdam op 22 november 1971 een lezing door Prof. Arje Scheinin met als titel „Micro-circulation of the dental pulp”. (Aantal deelnemers 35.)

Van het Comité van Overleg

Het Comité van Overleg is tijdens de bestuursperiode van de huidige secretaris nooit bijeen geweest.

Van de contacten met andere tandheelkundige verenigingen

Tijdens de voor- en najaarsvergadering waren het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap, de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, de stichting Tijdschrift voor Tandheelkunde door bestuursdelegaties vertegenwoordigd. Bovendien mochten wij beide vergaderingen

de vertegenwoordigsters van de Nederlandse Vereniging van Mondhygiënisten begroeten; ook de vertegenwoordigers van de vijf studentenverenigingen werden steeds uitgenodigd en waren verscheidene malen aanwezig.

Tijdens de najaarsvergadering werden de voorzitter en secretaris van de Nederlandse Groep voor Bind- en Steunweefsels begroet.

Tijdens de voorjaarsvergadering was de Koninklijke Belgische Vereniging voor Tandheelkunde door vier leden vertegenwoordigd, tijdens de najaarsvergadering zoals gebruikelijk door collega L. Ruts.

Tijdens de najaarsvergadering vertegenwoordigde Prof. Dr. Dr. Fischer de Deutsche Gesellschaft für Zahn- Mund- und Kieferheilkunde.

De collegae Dr. Donald J. Ritchie en Dr. Henry Ryder vertegenwoordigden voor de eerste maal het bestuur van de Anglo Continental Dental Society.

Collega Dr. J. Brongersma vertegenwoordigde de Vereniging tijdens het S.S.O.-congres te St.-Gallen van 20-23 mei.

Voorzitter en vice-voorzitter vertegenwoordigden de Vereniging tijdens de Österreichische Zahnärztetagung te Wenen van 14-16 oktober; de secretaris vertegenwoordigde de Vereniging tijdens de najaarsvergadering van de Anglo Continental Dental Society te Londen op 29 en 30 oktober.

Van de vergaderingen

De *voorjaarsvergadering* (jaarvergadering) vond op 23 en 24 april plaats. Tijdens het huishoudelijke gedeelte werden de jaarstukken op de gebruikelijke manier afgedaan. Bestuursmutaties van de Stichting voor W.T.A. vonden tijdens dit huishoudelijke gedeelte plaats. Tijdens het wetenschappelijke gedeelte van de vrijdagmiddag spraken Prof. Dr. H. J. Rehberg over „Die Eigenschaften der Abformmassen auf Silikonbasis” en C. L. Davidson over „Stomp- en modelmaterialen”. Prof. Dr. P. A. E. Sillevius Smitt leidde de forumdiscussie.

Tijdens de avondvergadering sprak Prof. Dr. Odont. Harald Løe over „Are we moving towards a chemical prevention of caries and marginal periodontal disease?”

Tijdens de zaterdagochtendvergadering spraken J. J. Kruisbrink over „Chirurgisch-prothetische maatregelen tijdens en na resectie van de onderkaak” en Dr. A. J. Brongersma over „Problemen bij de indirecte pulpa-overkapping”.

De *najaarsvergadering* vond op 19 en 20 november plaats. Tijdens de huishoudelijke vergadering werd het bestuursvoorstel, collega G. Dekker het erelidmaatschap aan te bieden, aangenomen.

Tijdens de vrijdagmiddagvergadering spraken Dr. J. A. van der Veen over „Het frenulum labii superioris en het centrale diasteem” en Mejuffrouw Dr. M. de Boer over „Enkele aspecten van het gebit van vijfjarige kinderen”.

Na deze voordracht werd collega Dekker en mevrouw Dekker verzocht op het podium te komen. De voorzitter, Dr. G. J. Kusen, richtte zich in een toespraak tot collega Dekker. Aan collega Dekker werd daarna de bul behorend bij het erelidmaatschap overhandigd, aan mevrouw Dekker bloemen. Het nieuwe erelid richtte zich in een rede tot de vergadering, dankte voor deze eervolle geste en sloot de middagvergadering.

De avondvergadering was geheel gewijd aan de voordracht en de stereoprojectie van Prof. A. Boyde over „Scanning electron microscopy in dentistry”.

Tijdens de zaterdagochtend spraken Prof. W. G. Krogh Poulsen over „Teaching gnathology in Scandinavia” en „The function of the temporomandibular joint as seen in dissection studies” en Prof. A. A. D. Derksen over „De behandeling van afwijkingen van het kauwstelsel”.

Naschrift

Aan het einde van dit jaarverslag gekomen, het zesde dat een secretaris pleegt te schrijven, zie ik met voldoening terug op de achter mij liggende taak, die ik in het belang van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen op mijn nam.

Gaarne dank ik beide voorzitters G. Dekker en G. J. Kusen, waarmee ik op zo bijzonder aangename wijze samenwerkte.

De overige bestuursleden betuig ik mijn dank voor hun medewerking en de ondersteuning van mijn taak.

Moge het de Vereniging goed gaan in de toekomst en moge de toekomstige bestuurders er voor waken dat de juiste plaats van de Vereniging in onze tandheelkundige samenleving gewaarborgd blijft.

's-Gravenhage, januari 1972

F. E. R. de Maar, secretaris

Verslag voorjaarsvergadering 1972

Op 21 en 22 april 1972 heeft te Utrecht – in het Jaarbeurscongres- en vergadercentrum aan de Croeselaan – de Voorjaarsvergadering plaatsgevonden van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen.

Naast de gebruikelijke punten vermeldde de agenda van de huishoudelijke vergadering de benoeming van drie bestuursleden ter voorziening in de vacatures van de functies van vice-voorzitter, secretaris en 2e secretaris.

Daaraan voorafgaand werden Dr. A. M. F. H. Haan, laboratoriumarts en hoofd van de afdeling klinisch-chemisch onderzoek van het R.K. ziekenhuis Maria Stichting te Haarlem en Dr. K. de Groot, lector in de Materia technica aan de Vrije Universiteit te Amsterdam als buitengewoon lid toegelaten.

Voorts installeerde de voorzitter 35 nieuwe leden, die zich voor het lidmaatschap hadden opgegeven.

Hierna vond de bestuursverkiezing plaats. Aan de beurt om af te treden, waren de bestuursleden Prof. A. J. van Amerongen en F. E. R. de Maar. Bovendien had collega P. Henry de wens te kennen gegeven af te treden.

Op voorstel van het bestuur werden de collegae F. D. van Steenberg (Bussum), H. Menalda van Schouwenburg (Rotterdam) en J. M. van Doorne (Utrecht) gekozen tot respectievelijk secretaris, 2e secretaris en commissaris. Dr. A. J. van Hillegondsberg, tot dusver in het bestuur de functie van commissaris bekleedend, vervult thans op verzoek van de leden in het nieuwe bestuur de functie van vice-voorzitter.

Het nieuwe bestuur van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen is thans als volgt samengesteld:

Prof. Dr. G. J. Kusen	voorzitter,
Dr. A. J. van Hillegondsberg	vice-voorzitter,
F. D. van Steenberg	secretaris, Gooilandseweg 2, Bussum, tel. 02159-13312,
H. Menalda van Schouwenburg	2e secretaris,
L. Onstein	penningmeester,
Dr. A. J. Brongersma	commissaris,
J. M. van Doorne	commissaris.

De wetenschappelijke agenda bevatte de onderstaande voordrachten:

1. C. J. van der Bas (orthopedisch chirurg te 's-Gravenhage): „De rol van de endoprothese in de orthopedie”.

Samenvatting:

Bij de beschouwingen over endoprothesen, gebruikt in de orthopedie, moest de spreker zich beperken tot de belangrijkste prothese op dit gebied, de heup-prothese, waarnaast andere prothesen genoemd werden, zonder er te diep op in te gaan. Het is misschien interessant na te gaan, welke weg de laatste 25 jaar is bewandeld en hoe door rationeel denken nu een eindpunt werd bereikt in de volledige prothese, met plasticement verankerd, op de plaats, waar het oorspronkelijk gewricht zich bevond.

De arthrosis deformans is de primaire indicatie, niet meer gezien als de hormonale aandoening van weleer, maar die ontstaat onder invloed van krachten op het heupgewricht en de resistentie van het kraakbenig en benig weefsel tegen deze krachten.

Dieper werd ingegaan op de vraag welke krachten hierbij van belang zijn.

Twee Engelse orthopeden hebben hun naam verbonden aan de „total hipreplacement”, n.l. McKee en Charnley. De prothesen, die zij ontwikkelden werden behandeld naar vorm en materiaal. Door de zeer goede resultaten van de „total hipreplacement” is het indicatie-gebied zeer sterk uitgebreid, tot een groot aantal andere aandoeningen dan de arthrosis deformans.

Van groot belang zijn de complicaties, die men bij een dergelijke operatie kan ontmoeten en de teleurstellingen, die werden ondervonden.

De indicatie tot de operatie wordt als regel gesteld bij patiënten, die al op gevorderde leeftijd zijn, dit is mede een oorzaak van moeilijkheden, die zich kunnen voordoen.

Het aantal van om en nabij 10% is geen contra-indicatie om op deze weg verder te gaan.

2. Prof. A. O. Mack (hoofd van de afdeling Prothetische tandheelkunde, Institute of Dental Surgery, University of London): „A clinical and histological review of subperiosteal dental implants”.

Samenvatting:

A brief review is presented leading to the development of the modern subperiosteal implants.

Certain advantages of subperiosteal implants over orthodox tissue borne denture are considered. Long periods of clinical success have been recorded for many of these appliances and

this has led to conjecture as to the mechanism whereby infection and rejection is resisted.

Experiments on monkeys are described which were designed to give material for histological examination of the tissue adjoining the metal implant and particularly to the crevicular epithelium.

The sections show evidence of epithelial downgrowth apparently surrounding the metal framework of the appliance. Further experiments are described which indicate that the gingival crevice around a natural tooth and the implant post crevice are physiologically similar.

A conclusion is reached that it is justifiable to use subperiosteal implants where normal prosthetic treatment is impractical, provided that the known metallurgical, surgical and technical procedures are followed.

3. Dr. E. H. Pruin (president Deutsche Akademie für Implantationen in der Odonto-Stomatologie, Bremen, W.-Duitsland): „*Moderne Implantationsverfahren, ihre Möglichkeiten und ihre Technik*”.

Samenvatting:

Dr. Pruin bracht verslag uit over moderne methodieken voor enossale implantaten. Hij ging de ontwikkeling na van subperiostale tot enossale implantaten en woog voor- en nadelen van de verschillende methoden tegen elkaar af. Hij legde er daarbij de nadruk op, dat de toepassing van enossale implantaten en de keuze der methodiek niet alleen afhankelijk is van de anatomische verhoudingen, maar in hoge mate ook van de kennis en kunde van de operateur. Ook stelde de spreker de begrensde mogelijkheden van de zgn. gesloten en open implantaten in het gebied van de kaken tegenover elkaar, terwijl hij de techniek van de enossale implantatie aan de hand van een reeks dia's demonstreerde. Daarbij kwam vast te staan, dat het succes of de mislukking van een implantaat niet alleen afhankelijk is van de operatie, maar in hoge mate tevens van de prothetische behandeling die daarop volgt.

Tot slot verdedigde de spreker de stelling, dat enossale implantologie een deelgebied is van het grote terrein van de preprothetische chirurgie.

4. Prof. Dr. G. J. Kusen (hoogleraar Mondheelkunde, Universiteit van Amsterdam), Prof. G. Flögel (hoogleraar Prothetische tandheelkunde, R.U. Utrecht) en J. M. van Doorne (hoofd-structuur afdeling Prothetische tandheelkunde R.U. Utrecht): „*Verslag van enkele behandelingen met „blade vents*”.

5. Dr. J. D. van Willigen (wetenschappelijk hoofdmedewerker polikliniek en laboratorium voor Prothetodontie R.U. Groningen): „*Enkele aspecten van de totale onderprothese*”.

Samenvatting:

In deze voordracht werden enkele factoren, welke een rol spelen bij de vervaardiging van de totale onderprothese, behandeld.

Hierbij werd van de gedachte uitgegaan dat men pas tot een bepaalde prothesevorm kan besluiten, wanneer men inzicht heeft verkregen in het bewegingspatroon van het prothesedragende slijmvlies van de tandeloze patiënt.

Aan de hand van een aantal voorbeelden werden de vorm-

veranderingen van het tegument, welke bij normale mond- en tongbewegingen optreden, besproken.

Alle bewegingen van het slijmvlies zijn in principe uit deze voorbeelden af te leiden.

Naast een algemene beschrijving van de vormveranderingen werd ook op het verband gewezen, dat bestaat tussen de mate van resorptie van de kaakwal en de grootte van de bewegingen van de linguale en vestibulaire zijde van het tegument.

Ten slotte werd een afdrukmethode voor de totale onderprothese besproken, welke ontwikkeld is met behulp van de uit de onderzoekingen van Timmer en Van Willigen verkregen gegevens.

6. Dr. L. H. Timmer (wetenschappelijk hoofdmedewerker polikliniek en laboratorium voor Prothetodontie R.U. Groningen): „*De beethoogte*”.

Samenvatting:

De twee meest aangewende methoden voor het beetbepalen, waarvan de eerste de rustperiode en de tweede het spreken van de patiënt als uitgangspunt neemt, kunnen niet steunen op aanvaardbare achtergronden. De resultaten zijn sterk afhankelijk van de behandelend tandarts.

Indien we de eis stellen dat de resultaten reproduceerbaar moeten zijn, dan kan daaraan worden voldaan, als we de mening van de patiënt bij het beetbepalen inschakelen. Na enige oefening blijkt deze heel nauwkeurig de meest comfortabele contacthoudingen te kunnen aangeven.

Een van deze onderkaakshoudingen, waaraan de patiënt steeds de voorkeur blijft geven, gebruiken we als beethoogte, bijvoorbeeld voor de totale prothese.

Door het nauwkeurig beetbepalen bleken vormveranderingen die optreden na het persen van prothesen, bezwaren op te kunnen leveren. Een aantal merken werd onderzocht, waarbij ook verschillen tussen persmethoden werden gevonden.

De toekomstige vergaderdata van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen zijn:

1972 Najaarsvergadering: 17 en 18 november 1972,
1973 Voorjaarsvergadering: 13 en 14 april 1973,
Najaarsvergadering: 16 en 17 november 1973.

INTERNATIONAAL

IIIRD INTERNATIONAL ORTHODONTIC CONGRESS

Aankondiging voor 13-18 augustus 1973 te Londen

Het 3e Internationale Orthodontische Congres, dat van 13-18 augustus 1973 te Londen zal worden gehouden, wordt georganiseerd door de *European Orthodontic Society* – ter gelegenheid van de 49e vergadering van deze vereniging – in samenwerking met de *American Association of Orthodontists*.

Het wetenschappelijke gedeelte van dit congres, onder voorzitterschap van Prof. W. J. Tulley, omvat onder meer symposia over de volgende onderwerpen: de behandeling van spleten in